

Arvamuse avaldamine jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja teiste seaduste muutmise väljatöötamiskavatsuse eelnõu kohta

Lugupeetud Kristen Michal!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Kliimaministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust jäätmeseaduse, pakendiseaduse ja teiste seaduste muutmise väljatöötamiskavatsuse eelnõu kohta. Järgnevalt esitame oma kommentaarid ja ettepanekud VTK eelnõu kohta, lähtudes ettevõtelt saadud tagasisidest.

1. Pakendijäätmete tekkekohalt kogumine

VTK eelnõus sisaldub idee minna üle pakendijäätmete tekkekohalt kogumisele (lk 18). Ettepaneku kohaselt toimuks kõigi pakendimaterjalide (paber- ja kartongpakend, plast- ja metallpakend ning klaaspakend) kogumine tekkekohalt, vaid näiteks hajaasustuses võib olla põhjendatud mõne pakendimaterjali (nt klaaspakend) kogumine jätkuvalt avalike pakendikonteineritega. Tekkekohalt kogumise all on mõeldud kohta, kus on ka segaolmejäätmete kogumine korraldatud. Pakendijäätmete kogumine oleks osa korraldatud olmejäätmeveost ja korraldatud kohalike omavalitsuste poolt, kuid koostöös taaskasutusorganisatsioonidega. Taaskasutusorganisatsioonid rahastavad pakendijäätmete kogumist ja saavad kokku kogutud pakendijäätmed vastavalt turuosadele endale ning korraldavad nende edasise käitluse tagades pakendijäätmetele kehtestatud taaskasutuse sihtarvude täitmise.

Järgnevalt esitame oma kommentaarid ja ettepanekud pakendijäätmete tekkekohalt kogumise idee kohta.

1) Ettevõtlusvabaduse riive

Kaubanduskoda peab igati mõistlikuks pakendiseaduses sätestatud laiendatud tootjavastutuse põhimõtet, mille kohaselt on pakendiettevõtja kohustatud tagama oma turule lastud pakendatud kauba pakendi ja pakenditest tekkinud jäätmete käitlemise ning kandma selle kulud. Samuti peame mõistlikuks lahendust, et pakendiettevõtjal/taaskasutusorganisatsioonil on õigus ise valida, milline on kõige kulutõhusam viis, et täita laiendatud tootjavastutusega seotud kohustused. Kui lisada seadusesse nõue, et pakendijäätmeid tuleb koguda tekkekohalt, siis see vähendab pakendiettevõtjate/taaskasutusorganisatsioonide otsustusvabadust

pakendijäätmete kokku kogumise viisi osas ning vähendab ka kontrolli pakendijäätmete kogumise kulude üle. Tegemist on ettevõtlusvabaduse riivega.

Kaubanduskoja seisukoht:

Riik peaks kehtestama pakendijäätmete kokku kogumisele täiendavad nõuded, näiteks kohustuslik üleminek tekkekohalt kogumisele, üksnes siis, kui kehtiv regulatsioon ei võimalda pakendiettevõtjatel täita laiendatud tootjavastutusega seotud kohustusi ja/või vastava muudatuse järele on avaldanud soovi suurem osa pakendiettevõtjatest. Muudel juhtudel on meie hinnangul tegemist ettevõtlusvabaduse ebaproportsionaalse riivega.

2) Probleemi olemus

VTK eelnõus (lk 2) on peamise probleemina toodud välja olmejäätmete madalat ringlussevõtu sihtmäära. Lisaks on VTK eelnõus (lk 2) kirjas, et avalikud kogumiskonteinerid võivad teatud juhtudel tarbijate jaoks asuda liiga kaugel, on ebamugavad kasutada või ületäitunud ebapiisava konteinerite arvu või tühendamissageduse tõttu ning neisse viiakse ka teisi jäätmeid peale pakendijäätmete.

Kaubanduskojale jääb ebaselgeks, millist probleemi soovitakse pakendijäätmete tekkekohalt kogumisega lahendada. Mõistame, et olmejäätmete madal ringlussevõtt on oluline probleem. Samas ei ole VTK eelnõus piisavalt selgelt ja konkreetselt selgitatud, millisel määral on olmejäätmete ringlussevõtu madal määr tingitud pakendijäätmetest.

Mööname, et avalike kogumiskonteineritega on teatud probleeme, kuid taaskasutusorganisatsioonid on viimastel aastatel pingutanud, et neid probleeme leevenda. Samas praegune pakendijäätmete kokku kogumine erinevatel viisidel on piisavalt efektiivne selleks, et pakendiettevõtjad suudavad täita pakendiseaduses sätestatud taaskasutamise sihtarvud. Seega jääb arusaamatuks, miks on vaja kehtivas süsteemis muudatusi teha.

Kaubanduskoja ettepanekud:

Palume VTK-s välja tuua, kui palju tekib aastas olmejäätmeid erinevate jäätmeliikide lõikes ning milline on nende jäätmete ringlussevõtu määr. See info puudub hetkel VTK eelnõust, kuid on ülioluline, et saada aru probleemi olemusest. Samuti palume VTK eelnõus selgemalt kirjeldada, millist laiendatud tootjavastutusega seotud probleemi soovitakse pakendijäätmete tekkekohalt kogumisega lahendada.

3) Probleemi võimalikud lahendused

Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 1 lg 1 kohaselt peab VTK lisaks lahendamist vajavale probleemile sisaldama ka võimalikke lahendusi, nende võrdlust ning eelistatavat lahendust. Lisaks peab VTK-s olema ka teiste riikide praktika.

Kaubanduskoja hinnangul sisaldab VTK eelnõu peamiselt neid lahendusi, mis on eelistatud Kliimaministeriumi poolt. Näiteks kui avalike pakendikonteinerite

süsteem ei ole ministeeriumi hinnangul piisavalt hea, siis miks ei sisalda VTK eelnõu muid lahendusi kui tekkekohalt kogumine. Näiteks võiks kaaluda lahendust, et kui taaskasutusorganisatsioon pakub jäätmevaldajatele pakendijäätmete tekkekohalt kogumist, siis on jäätmevaldajal kohustus selle teenusega liituda. Oleme saanud tagasisidet, et paljud jäätmevaldajad ei taha sellist võimalust täna vabatahtlikult vastu võtta. Lisaks võiks kaaluda lahendust, et tõhustada tuleb järelevalvet, et jäätmevaldaja ei paneks segaolmejäätmete hulka pakendijäätmeid, vaid koguks need eraldi kokku.

VTK-s pakutud lahenduste puhul on probleemiks ka see, et need on vähemalt osaliselt dubleerivad. Näiteks pakendijäätmete tekkekohalt kogumine ja müügipakendile sihtmäärade kehtestamine täidavad suures osas sama eesmärki. Samas VTK eelnõu koostajad ei ole neid lahendusi käsitletud alternatiivselt.

Kaubanduskoja ettepanekud:

Palume kooskõlastusringile mineva VTK puhul järgida hea õigusloome ja normitehnika eeskirjast tulenevaid nõudeid. Muu hulgas palume VTK-s pakkuda välja rohkem erinevaid võimalikke lahendusi, teha alternatiivide võrdlus ning tuua välja ministeeriumi eelistatud lahendus. Samuti peame mõistlikuks, et iga teema juures oleks välja toodud teiste riikide praktika.

4) Mõjuanalüüs

VTK eelnõus (lk 18) on toodud välja, et pakendijäätmete liigiti kogumise tõhustamine läbi kohtkogumise võib muuta pakendijäätmete transpordikulud kallimaks võrreldes hetkeolukorraga, mis toob kaasa suuremad kulud pakendiettevõtjatele, mis võib kanduda edasi pakendatud kaupade hindadesse ning selle läbi mõjutab kulude kasv ka kodumajapidamisi.

Pakendijäätmete tekkekohalt kogumise puhul on tegemist olulise ja põhimõttelise muudatusega pakendijäätmete käitlemise süsteemis ning seetõttu peame ülioluliseks, et muudatusettepanekuga kaasneb põhjalik mõjude analüüs. VTK eelnõus olev mõjuanalüüs ei ole meie hinnangul piisav. Näiteks jääb ebaselgeks, kas plaanitava muudatuse elluviimisel suurenevad pakendiettevõtjate kulud ja seeläbi kogu ühiskonna kulud võrreldes tänasega 0,5%, 5%, 50% või hoopis 5 korda.

Kaubanduskoja ettepanek:

Palume Kliimaministriumil koostöös taaskasutusorganisatsioonide ning vajaduse korral ka jäätmekäitlejate ja kohalike omavalitsuste esindajatega teha põhjalikum mõjuanalüüs, kus on välja toodud, kui suured kulud toob see muudatus hinnanguliselt endaga kaasa. Välja tuleks tuua, milline on kulude kasv erinevate alternatiivide korral, sest VTK eelnõu kohaselt pole hetkel veel teada, kui suures ulatuses on tekkekohalt kogumine tulemas.

5) Tekkekohalt kogumisega seotud kulude jaotus

VTK eelnõu (lk 19) kohaselt koguvad kohalikud omavalitsused pakendijäätmed tekkekohalt kokku, saadavad kokku kogutud pakendijäätmed vastavalt

turuosadele taaskasutusorganisatsioonidele ning küsivad selle eest taaskasutusorganisatsioonilt tasu vastavalt nende turuosadele.

Meile jääb ebaselgeks, kui suur on pakendiettevõtjate ja seeläbi ka taaskasutusorganisatsioonide vastutus nende kulude kandmisel. Näiteks kui taaskasutusorganisatsioonide kliendid lasevad turule 100 ühikut pakendijäätmeid, kuid tegelikkuses lastakse Eestis turule 120 ühikut pakendijäätmeid ja kohalikud omavalitsused koguvad kokku 120 ühikut pakendijäätmeid, siis kes kannab kulud 20 ühiku osas. Oleme seisukohal, et laiendatud tootjavastutuse põhimõtte kohaselt peavad pakendiettevõtjad kandma üksnes oma turule lastud pakendite käitlemisega seotud kulud ehk eeltoodud näite puhul on pakendiettevõtjate vastutus ja seega ka kulude katmise kohustus üksnes 100 ühiku, mitte 120 ühiku osas.

Kui mõjuanalüüs näitab, et tekkekohalt kogumisega kaasneb pakendiettevõtjatele kulude kasv, siis palume kaaluda lahendust, mille kohaselt katavad ka jäätmevaldajad teatud osa pakendijäätmete tekkekohalt kogumisega seotud kuludest. Kuna tekkekohalt kogumise puhul on vähemalt osaliselt tegemist mugavusteenusega, siis võiks jäätmevaldajatelt tasu küsimine olla põhjendatud.

Kaubanduskoja ettepanekud:

Teeme ettepaneku tuua VTK-s välja, kes kannab kulud tekkekohalt kogutud pakendijäätmete eest, mis ületavad taaskasutusorganisatsioonide klientide poolt turule lastud pakendite kogust. Ühe lahendusena võiks kaaluda ettepanekut, et need kulud katab kohalik omavalitsus jäätmevaldajatelt kogutava jäätmetasu arvelt.

Palume väljatöötamiskavatsusse lisada mõte, et jäätmevaldajad katavad teatud osa pakendijäätmete tekkekohalt kogumisega seotud kuludest.

6) Taaskasutusorganisatsioonide võrdne kohtlemine

Üleminekul pakendijäätmete tekkekohalt kogumisele tuleb tagada taaskasutusorganisatsioonide võrdne kohtlemine. Eelkõige võib ebavõrdne kohtlemine tekkida olukorras, kus kohalik omavalitsus või jäätmekäitleja kohaliku omavalitsuse esindajana annab ühele taaskasutusorganisatsioonile parema kvaliteediga pakendijäätmed, mida on võimalik ringlusse võtta, ning teisele taaskasutusorganisatsioonile jäätmed, mida ei ole võimalik ringlusse võtta.

Kaubanduskoja seisukoht:

Peame ülimalt oluliseks, et pakendijäätmete tekkekohalt kogumine ning kokku kogutud jäätmete üleandmine taaskasutusorganisatsioonidele toimuks läbipaistvalt ja võrdsetel tingimustel.

2. Müügipakenditele sihtmäära kehtestamine

VTK eelnõus (lk 20) sisaldub idee kehtestada müügipakenditele eraldi kogumise või ringlussevõtu sihtmäär. Ringlussevõtu sihtmäärad peaksid VTK eelnõu kohaselt

vastama pakendijäätmetele sätestatud üldistele sihtmääradele, liigiti kogumise osas tuleb arvestada, et sihtmäär peab olema 10-15% kõrgem ringlussevõtu sihtmäärast, et tagada soovitud määral ringlussevõtt. Plaanimatava muudatuse eesmärk on motiveerida taaskasutusorganisatsioone tõhusamalt panustama lõpptarbijatelt pakendijäätmete kokku kogumisse ning suurendada olmejäätmete ringlussevõttu.

Kaubanduskoja hinnangul on müügipakenditele sihtmäära kehtestamisel mitmeid olulisi puuduseid:

- 1) **Ühe olulise kitsaskohana näeme seda, et puudub võimalus kogutavast pakendijäätmete voost piisavalt täpselt eristada, millised pakendid on müügipakendid ja millised veo- ning rühmapakendid.** Üks ja sama pakend võib eri müügikanalites toimida nii müügi-, veo- või rühmapakendina. Näiteks suhkrukott võib olla müügipakend, kui inimene ostab poest kotiga suhkrut. Samas võib suhkrukott olla ka rühmapakend, kui inimene või kauplus kaalub suhkrukotist väiksema koguse suhkrut ning pakendab selle väiksemasse müügipakendisse. Juhime tähelepanu, et ka pakendijäätmete kogumisvahendi asukohta järgi ei ole võimalik müügipakendeid muudest pakendijäätmetest eristada. Näiteks satub müügipakendeid ettevõtete kogumisvahenditesse ning ka vastupidi ehk veo- ja rühmapakendeid satub elanike poolt kasutatavatesse kogumisvahenditesse.
- 2) **Kuna müügipakendeid on keeruline eristada muudest pakendijäätmetest, siis ei ole võimalik usaldusväärset kindlaks teha, kui suur osa müügipakenditest on kokku kogutud või ringlusse võetud.** Meile teadolevalt puudub täna igasugune müügipakendi ringlussevõtu mõõtmise meetodika. Lisaks on väga keeruline kontrollida, kas müügipakendi kogumise või ringlussevõtu määr kajastab ka tegelikkuses müügipakendite kokku kogumist või ringlussevõttu või on selle hulka arvestatud ka rühma- ja veopakendi vastavad määrad. Kuna riik ei suuda juba täna tõhusalt mõõta ning kontrollida turule lastud pakendite kogust, siis ei pea me tõenäoliseks, et riik suudab tõhusalt teostada järelevalvet müügipakendi sihtmäära täitmise osas. Seetõttu võib muudatus veelgi suurendada ebaausat konkurentsi.
- 3) **Olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvu saavutamiseks ning pakendijäätmete tõhusamaks kokku kogumiseks on ka muid lahendusi kui müügipakendile sihtmäära kehtestamine.** Meile jääb ebaselgeks, miks on paljude erinevate võimalike lahenduste hulgast VTK eelnõus toodud välja just müügipakendile sihtmäära kehtestamine. Juhime tähelepanu, et VTK eelnõus sisalduv ettepanek viia sisse pakendijäätmete tekkekohalt kogumine täidab väga suures ulatuses sama eesmärgi, mis müügipakendile sihtmäära kehtestamine. Kahte dubleerivat meetodit ei ole mõtet seadusega kehtestada.
- 4) **ELi jäätme- ja pakendivaldkonna direktiivid ning Euroopa Komisjoni jäätme- ja pakendivaldkonnaga seotud ettepanekud ei kohusta liikmesriike kehtestama müügipakendile sihtmäära.** Kõik taaskasutuse ja ringlussevõtu sihtarvud on ELi õiguses kehtestatud kogu turule lastud pakendi (nii müügi-, veo- kui rühmapakendi) summaarsetest kogustest lähtudes. Eesti ei peaks kehtestama ELi õigusest rangemaid pakendijäätmete sihtmäärasid. Meile

teadaolevalt ei ole ka teistes liikmesriikides kehtestatud müügi pakendile eraldi sihtmäärased.

- 5) Müügi pakendile ringlussevõtu sihtmäärade kehtestamine suurendab põhjendamatult pakendiettevõtjate kulusid.** Kulude kasv on tingitud sellest, et segunenud, määratud ja arvukatest eri materjalidest koosneva müügi pakendi ringlussevõtt on üldreeglina märgatavalt kallim kui veo- või rühmapakendi ringlussevõtt. Pakendi ja pakendijäätmete direktiivi kohaselt on oluline, et pakendiettevõtjad täidaksid pakendijäätmete ringlussevõtu sihtarvud. Samas ei kirjuta direktiiv ette, kas sihtarvud tuleb täita veo-, rühma- või müügi pakendi arvelt. Direktiiv jätab selles osas pakendiettevõtjatele ja taaskasutusorganisatsioonidele valikuvabaduse ning sama põhimõtet peaks järgima ka Eesti.

Kaubanduskoja ettepanek:

Kuna müügi pakendile sihtmäärade kehtestamise kohustus ei tulene ELi õigusest, müügi pakendeid on keeruline eristada muust pakendijäätmete voost ning Eestil puudub võimekus teostada tõhusat kontrolli selle nõude täitmise üle, siis teeme ettepanku jätta müügi pakendi sihtmäärade kehtestamise ettepanek väljatöötamiskavatsusest välja.

3. Pakendite turule laskmise tasu

VTK eelnõus (lk 23) sisaldub idee kehtestada pakendite turule laskmise tasu. Tasu suurus sõltuks sellest, kui hästi on võimalik turule lastavat pakendimaterjali ringlusse võtta. VTK eelnõus on toodud välja erinevaid alternatiive, millised võiksid olla pakendimaterjalide tasumäärad. Muudatuse elluviimisel suureneksid riigieelarve tulud 22,9-34,2 miljoni euro võrra aastas, sõltuvalt valitud alternatiivist.

Kaubanduskoda ei toeta pakendite turule laskmise tasu kehtestamist järgmistel põhjustel.

1) Pakendite turule laskmise tasu kehtib juba täna.

Tuletame meelde, et kui pakendiettevõtja annab oma laiendatud tootjavastutusega seotud kohustused üle taaskasutusorganisatsioonile, siis tuleb pakendiettevõtjal maksta selle eest teenustasu. Kehtib põhimõte, et mida rohkem pakendeid turule lasta, seda suurem on teenustasu. Lisaks tuleneb pakendiseaduse § 17⁴ lg 1 p-st 4² nõue, et teenustasu arvutamisel peab taaskasutusorganisatsioon võtma arvesse pakendite vastupidavust, parandatavust, korduskasutatavust ja ringlussevõetavust ning ohtlike ainete olemasolu, lähtudes seejuures olulusringil põhinevast käsitlusviisist. Kokku maksavad pakendiettevõtjad iga aasta teenustasudeks üle 10 miljoni euro. Seega sisuliselt täna kehtib juba pakendite turule laskmise tasu, kuid tulu ei laeku riigieelarvesse, vaid selle abil täidetakse pakendiseadusest tulenevaid kohustusi. Sellises olukorras ei ole mõistlik küsida pakendiettevõtjalt täiendavat tasu.

2) Lühiajal jõustuvad muudatused suurendavad pakendiettevõtjate motivatsiooni vähendada turule lastavat pakendite kogust.

Kui praegu tuleb pakendiettevõtjatel pakendijäätmete kogumassist ringlusse võtta vähemalt 55 protsenti, siis 2025. aastal on see määr juba vähemalt 65 protsenti ning 2030. aastast vähemalt 70 protsenti, kusjuures määrad tõusevad ka pakendimaterjali liikide lõikes. Lisaks on lähiajal EL-st tulemas pakendite ja pakendijäätmete määruse ettepanek, mis paneb ka pakendiettevõtjatele täiendavaid kohustusi. Näiteks peavad alates 1. jaanuarist 2030 kõik pakendid olema ringlusse võetavad.

Prognoosime, et kirjeldatud muudatuste tulemusena suurenevad pakendiettevõtjate kulud märgatavalt. Kui kehtestada veel täiendavaid kohustusi, näiteks pakendite turule laskmise tasu, siis see suurendab veelgi ettevõtjate kulusid. Seega on pakendiettevõtjatel juba täna motivatsiooni vähendada pakendite kogust, sest sellega kaasnevad täiendavad kulud. Ja kuna tulevikus jõustub hulgaliselt muudatusi ja seeläbi suurenevad pakendite turule laskmisega seotud kulud, siis see suurendab veelgi ettevõtjate motivatsiooni vähendada pakendijäätmete kogust. Uue tasu kehtestamise asemel võiks riik pakendiettevõtjatele pakkuda tuge uute nõuetega kohanemiseks.

3) Oleme vastu uute maksude/tasude kehtestamisele või olemasolevate maksude/tasude tõstmisele, mida ei ole õigusaktidesse veel sisse kirjutatud.

Viimasel paaril aastal on märkimisväärselt halvenenud Eesti ettevõtete konkurentsivõime rahvusvahelistel turgudel. Sellele viitab ka statistika, mille kohaselt on Eesti majandus olnud languses alates eelmise aasta teisest kvartalist. Sellises olukorras ei ole mõistlik kehtestada uusi makse/tasusid või tõsta olemasolevaid määrasid, sest see vähendab veelgi ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet.

Lisaks juhime tähelepanu, et VTK-s ei tohiks kitsalt vaadata, milline mõju on pakendite turule laskmise tasul ettevõtjatele või leibkondadele, vaid arvesse tuleks võtta ka muid asjaolusid. Näiteks on teada, et peagi tõuseb käibemaks, tulumaks, aktsiisid, teekasutustasu, riigilõivud, keskkonnatasud, maamaks seoses maa korralise hindamisega ning arutlusel on veel mootorsõidukimaksu kehtestamine ja veel mõned muud ideed. Seega erinevate maksude/tasude/lõivude tulemusena suurenevad ettevõtjate/inimeste kulud sadade miljonite eurode ulatuses aastas.

4) Pakendite turule laskmise tasu kehtestamisel suureneb ebaaus konkurents.

VTK eelnõu kohaselt oleks kõige suurem pakendite turule laskmise tasu plastpakendite osas – 450 eurot tonni kohta. Eestis tekkis 2019. aastal 57 467 t plastpakendijäätmeid, kuid ettevõtjad deklareerisid pakendiregistris, et turule lasti vaid 35 202 t plastpakendijäätmeid. Seega jäi ca 40 protsenti turule lastud plastpakendijäätmetest deklareerimata.

Meie hinnangul suurendab pakendite turule laskmise tasu pakendiettevõtjate motivatsiooni mitte deklareerida või deklareerida pakendiregistris tegelikust väiksemas mahus pakendijäätmeid. Seega suurendab uue tasu kehtestamine ausate ettevõtjate kulusid kümnete miljonite eurode võrra aastas, kuid annab

veelgi suurema eelise nendele, kes ei täida pakendijäätmete käitlemisega seotud nõudeid.

5) Ilma tõhusa järelevalveta ei ole mõistlik kehtestada pakendite turule laskmise tasu.

Kaubanduskoja hinnangul on hetkel üheks oluliseks probleemiks see, et pakendiettevõtjate deklareeritud turule lastud pakendijäätmete kogus on väiksem kui kaudse meetodi teel leitud pakendijäätmete kogus. Kui kahe meetodi teel leitud pakendite kogus erineb märgatavalt ja sellises olukorras kehtestada pakendite turule laskmise tasu, siis see süvendab veelgi tänast probleemi.

Samas VTK eelnõu ei ole sellele riskile tähelepanu pööranud ega sisalda ühtegi meedet, mis suurendaks või tõhustaks pakendite valdkonnas järelevalvet. Seetõttu palume VTK-s tuua välja kui suur on kahe erineva meetodiga leitud turule lastud pakendijäätmete kogus pakendijäätmete liikide lõikes. Lisaks palume VTK-sse lisada lahendusi, kuidas plaanitakse tõhustada järelevalvet turule lastud pakendite üle. Muu hulgas peame oluliseks, et kui tasu kehtestatakse, siis peaks tasu maksmise kohustus olema ka juhul, kui pakendid jõuavad Eestisse e-kaubanduse teel, sh juhul, kui pakendatud kauba tellijaks on eraisik.

6) On ebaselge, kui efektiivselt täidab pakendite turule laskmise tasu oma keskkonnavalaseid eesmärki.

VTK eelnõus (lk 23) on kirjas, et pakendite turule laskmise eesmärk on vähendada pakendijäätmeid ning võtta kasutusele paremini ringlusse võetavad pakendid. Lisaks võib eeldada, et tasu kehtestamise üks eesmärk on ka riigieelarve tulude suurendamine.

Nõustume, et tasu kehtestamine aitab suurendada riigieelarve tulusid. Samas ilma tõhusa järelevalveta võib loodetud summa jääda väiksemaks. Lisaks tuleb arvestada sellega, et tasu kehtestamisega kaasnevad täiendavad kulud riigile seoses tasu kokku kogumise ja järelevalvega.

VTK eelnõus ei sisaldu aga infot selle kohta, kui efektiivselt suudab pakendite turule laskmise tasu täita keskkonnavalaseid eesmärgi, samuti on puudu numbrilised eesmärgid. Näiteks VTK eelnõus on välja toodud mitmeid näiteid teiste riikide kohta, kus ühel või teisel viisil maksustatakse pakendeid, kuid puudub teave selle kohta, kas ja kui hästi on need meetmed täitnud oma keskkonnavalaseid eesmärgi. Seepärast palume välja tuua, milline on olnud maksu/tasu/aktsiisi kehtestamise mõju teistes riikides ehk kas ja kui palju on selle tulemusena vähenenud pakendijäätmete kogus. Kui selle kohta puudub info, siis tasuks välja tuua statistika selle kohta, milline oli olukord enne maksu/tasu kehtestamist ja kui palju lastakse pakendeid praegu turule.

Tasu kehtestamisel võib olla väike mõju turule lastud pakendite kogusele ka olukorras, kus suurem osa Eesti turule lastud pakenditest tuleb kaupadest, mis tulevad Eestisse pakendatud kujul teistest riikidest. Kui aga Eestis turule lastavatest pakenditest on suur osa sellised, kus Eestis asuv ettevõtte saab ise otsustada pakendimaterjali ja selle massi üle, siis võiks tasu kehtestamisel olla

suurem mõju. Kui suur osa pakenditest tuleb teistest riikidest, siis teistes riikides asuvad ettevõtjad ei hakka üksnes Eestis kehtiva tasu pärast oma pakendites muudatusi tegema. Eeltoodud põhjusel palume Kliimaministeeriumil VTK-s välja tuua, kui suures osas on Eesti ettevõtjatel otsustusõigust turule lastud pakendite osas.

7) On ebaselge, mis probleemi soovitakse pakendite turule laskmise tasu kehtestamisega lahendada.

Palume VTK-s selgemalt välja tuua, mis on see tänane probleem, mille lahendamiseks on hädavajalik kehtestada pakendiettevõtjatele uus tasu. Eurostati andmetel lastakse Eestis vähem pakendeid turule kui EL-s keskmiselt. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et juba täna on õigusaktides kirjas hulgaliselt nõudeid, mis motiveerivad pakendiettevõtjaid rohkem pakendeid turule mitte laskma. Samuti on peagi jõustumas EL-i määrus, mis samuti aitab vähendada pakendijäätmete teket ning suurendab jätkusuutlike pakendite kasutuselevõttu. Sellises olukorras puudub meie hinnangul täiendav vajadus pakendite turule laskmise tasu kehtestamise järele.

Kaubanduskoja ettepanek:

Teeme ettepaneku jätta eeltoodud põhjustel VTK-st välja pakendite turule laskmise tasu.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja kommentaare ja ettepanekuid arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras

marko.udras@koda.ee 6040070